

zboru uže leta 1876. v prenarredo predložene davkovske postave dovršijo. —

Tako je finančni minister zagovarjal novo napravo davkovskih eksekutorjev in jih — nasproti temu, kar ljudstvo o njih skuša — še za posebno dobroto davkoplačevalcev proklamiral.

Čisto naravno je, da oče svoje dete zagovarja; zato pa bodi tudi nam dovoljeno, da svojo vmes rečemo.

Ker se ministrov odgovor suče le okoli sekucijskih stroškov, ki so jih prizadjali vojaški eksekventi pri opominjevanji dolžnikov v primeri s temi, ki se za enako opominjevanje sedaj plačujejo, utegne gotovo mikavno biti zvediti, v kakošni razmeri so nekdanji in sedanji sekucijski stroški med seboj. Iz sledečega se utegne razvideti to. Za rubežen in uročenje naznani prodaje, kar se je ob času rubežni zgodilo, plačal je vsakdo 10 krajc.; drugi stroški, namreč za cenitev in prodajo zarubljenega blaga so pa znašali po 20, 30 do 50 soldov; le kedar se je zarubljeno blagó pobiralo (kar se je pa le malokrat zgodilo) prišlo je stroškov na enega po 60, 80 soldov do 1 gold. 20 soldov. Ker se je pa prejšnji čas rubežen in sekucijska dražba le enkrat, k večemu po dvakrat na leto izvrševala, so ti stroški dolžnika le enkrat, k večemu po dvakrat na leto zadeli. Sedaj so pa stroški za rubežen, cenitev, izdelovanje in uročenje oklica prodaje, pa za prvo in drugo dražbo skupaj določeni

od dolga do 5 gold. — 45 kr.,

od dolga od 5 do 10 gold. — 90 kr.,

od dolga od 10 do 50 gold. — 1 gold. 60 kr.,

od dolga od 50 do 100 gold. — 4 gold. 30 kr.,

od dolga od 100 gold. naprej 8 gold. 60 kr.;

k tem zneskom pridejo pa še stroški za strežaja ali klicalca pri dražbi, za cenilca in pa za poganjače, kedar se živina gospodarjem jemlje, katere pa c. kr. okrajna gosposka od slučaja do slučaja določuje.

Tu navedeni stroški se ponavljajo pa vsake kvatre, ker imajo davkovski iztirjevalci nálog, dolžnike vsake kvatre eksekvirati.

Po tem se lahko razsodi, katera naprava je davkoplačevalcem bolj ugodna: prejšnja ali sedanja?

Gospodarske skušnje.

* *Nekaj o solnčnicah.* Uže pred več leti so nam „Novice“ povedale, da iz te prekoristne rastline Rusi vzemó vsako leto nad 30.000 gld. za olje, in v 8. listu 1877. leta so zopet hvalile korist solnčnic. Tu pri nas in menda tudi drugod po Slovenskem smo se za to prekoristno rastlino premalo do zdaj brigali, kar pa ni prav. Solnčnica se dá v gospodarstvu na mnogo načinov v prid obrniti: 1) daje čebelicam obilo voska, medú in voščene smole noter do pozne jeseni, ko uže navadno vsa paša za nje mine, 2) kjer prešičem primanjkuje živeža, kot pri nas, se lahko s perjem krmijo; spodnje perje (a nikoli ne vse, ker bi rastlina preveč trpela) se poreže in zreže in med drugo zele njavo ter jim v hrano pokuha; 3) iz semena, kjer ga je dosti in kdor ima pripravo, se dela olje. Sicer pa seme kokoši prav rade zobljejo in se ž njim dobro spita, ker je oljnato, pa tudi jajca rade po njem nesó. Tudi marljivi gosp. profesor Povšè piše o solnčnicah med drugim tako-le: „Solnčnice vpljivajo tudi na zrak, katerega delajo zdravjšega zato, ker veliko vlažnosti v-se posrkajo. Z obilnim zasajanjem solnčnic bi mogli nezdrave kraje zboljšati, zato priporočam, te rastline zasajati posebno mrzlim pa nezdravim krajem, v katerih ne more zarad hude zime živeti imenitna rastlina „eukalipt“, ki more mrzlične kraje spremeniti v zdravo

domovje.“ — Naj se zarad vseh teh raznovrstnih koristi kmetovalci bolj poprimejo solnčnic!

* *Kafra namesto rezanja prasic.* Ker marsikaka prasica pogine po napačnem rezanju, menim marsikomu vstreči s to skušnjo. Lani so „Novice“ priporočale beli petrolej namesto rezanja mrjascev. Prasici pa ob času „rčanja“ naj dá za 5 krajcarjev kafre med hrano pomešane. Ako ne bi prvič pomagalo, naj se jej dá še v drugo, al ne preveč, kajti to bi jej utegnilo škodovati, ker kafre preveč je strup.

* *Svinčene plošice pri zidanju novih pohištev.* Dr. B. Šulek v svoji „Popularni fiziki“ priporoča jih tako-le: Kdor stavi novo hišo na vlažnih tleh, da mu vlaga iz tal ne preleze v zid, naj, ko je temelj postavljen, po celem zidu temelja položi tanke svinčene plošice, ena do druge, in naj potem zopet na dalje zida. S tem bo zabranil mokroti po drobnih luknjicah lezti skozi zid. Svinec je gost, skozi njega ne more mokrota, in ga tudi rijá ne izjé. Škrlijev.

Gospodarske novice.

Stan letošnje letine do konca aprila.

Po razglasu c. kr. ministerstva kmetijstva je rast vseh sadežev zavoljo malo toplih dni v obče zaostala; zato pa tudi k sreči slana zadnjih tednov sem ter tje ni mogla veliko škodovati. Ozimini je bilo vreme v obče ugodno, le v nekaterih deželah, kakor na Primorskem, na Ogerskem, Hrvaškem in v dolnji Avstriji je pšenica zavoljo velike mokrote obledela, zato pa je tudi plevela, posebno na Ogerskem, veliko prirastlo. Setev jarega žita se je na Českem, v Bukovini, na severnem Tirolskem, pa tudi v južnih krajih Ogerskega, posebno pa na Erdeljskem precej hitro izvršila, blizo tako tudi v Predarlskem, Stajarskem, Kranjskem (ni res!), v Dalmaciji in na južnem Tirolskem; zakasnila se je pa jarina v več krajih Moravskega, v večem delu Galicije in v zahodnih delih Ogerskega. Krompir so vsadili v notranjih krajih Českega, v južnih krajih Ogerskega in na Erdeljskem, — v Galiciji in več krajih dolnje Avstrije, Moravskega in Ogerskega niso krompirja do konca aprila mogli še saditi zaradi velike mokrote. Isto veljá tudi od koruze. Deteljša in senožeti obetajo bogato košnjo. Trta je na Ogerskem, v Dalmaciji in južnem Tirolskem do 20. aprila uže lepo nastavila grozdíče; v družih krajih kaže se trta zdrava, pa počasi poganja; na Primorskem in v Briksenškem okraji pa se nahaja precej mrtvih trt. Sadje večidel povsod dobro kaže, le na Kranjskem ne hvalijo letos sadnih dreves.

* Francoska vlada je zopet ostro prepovedala, da ne krompir in ne žaklji, sodci in noben drug zabor, v katerem je krompir bil, ne sme iz Nemčije na Francosko, in to zarad nevarnega krompirjevega žužeka koloradovca.

Nekoliko besed o srenjskih cestah.

Marsikaj pride v časopisih v razgovor, le ena reč je, o kateri se malokrat kaj piše, in to so srenjske (občinske) ceste.

Te ceste so srenjam (občinam) popolno izročene, so tedaj v rokah županov. Če jih kdo popravi, je prav, — če ne, je pa tudi prav, in tako smo s to postavo tako daleč prišli, da nekatere take ceste v največjih srenjah od leta 1866. niso bile prav nič popravljene, kaj še, da bi bile katerikrat popolno narejene! V marsikateri srenji so vendar pridni ljudje, kateri bi

radi svoj kos ceste naredili, ako bi župan tudi lenuhe v to prisilil; al kaj pomaga, če se to ne zgodi in vse narediti posameznemu ni mogoče! Tako ostane le želja po dobri cesti, cesta pa ostane slaba, da se komaj z vozom po njej naprej prid. Zanikrni župan si ne vzame toliko truda, da bi delo na cesti po davkih razdelil, kajti še sam ne mara ceste nasipati.

Vse toži čez velike davke in to po pravici, — al to pa se ne pomisli, da lenoba je še največi davek. Veliko prostega časa se v krčmah potrat in denar in čas zapravlja, namesti da bi se sebi in drugim v korist obrnil. Pomislimo le, koliko daljih potov se mora zavoljo slabe ceste narediti, — kolikrat se mora, ker se gospodar ne more slabi cesti ogniti, živina trpinčiti in vozovi kvariti, — in vse to bi se lahko odvrnilo, če bi srenjskim odborom kaj na dobrih cestah ležeče bilo.

Da bralci vidijo, da ne tožim tje v en dan, naj jim, na primer, pokažem, kako slabo so ceste vzdržane v srenji Radomlje v kamniškem okraji. Ta srenja je ob kantonski cesti, katero le takrat popravljajo, kedar so v to prisiljeni, — srenjske ceste pa uže 14 let niso nič popravljali; vsak ima le to besedo: „mi bomo s svojim vozom uže skoz prišli, srenje pa, katere so za nami, naj si cesto naredijo, če hočejo naprej priti.“ Taki ne pomislijo, da sami radi po lepi cesti vozijo in da srenje, katere so za njimi, imajo same s svojimi cestami veliko opraviti.

Naj bi župani in srenjski možje, kateri nečimurno trpijo slabe ceste, vendar pomislili, da slabe ceste so 1) zamuda časa, 2) trpinčenje živine, kateri se noge in kopita kvarijo in večkrat druge bolezni naklanjajo, in so 3) škoda vozovom. Vse to kolje možno gospodarjem, ki morajo vozariti po taci cestah, in jim je po takem nov — cestni davek. Če je dobra cesta očitno spričalo delavnosti in pridnosti cele srenje, je nasproti slaba cesta spričalo zanikrne srenje, katera svojim ljudem zraven družih preobilih davkov še prostovoljno nov davek naklada.

Kaj je lepše in kaj je bolje, to pač vsak na prvi prevdarek lahko ugane.

Župani, sezíte po boljem!

Iz kamniške okolice.

Telegrafično prerokovanje vremena.

To je čisto nova naprava, ki jo je c. kr. ministerstvo kmetijstva lansko leto prvokrat za dežele našega cesarstva vpeljalo.

Ta vremenska centralna naprava je v Döblingu poleg Dunaja. Ona po telegrafu dobiva iz vseh kotov Evrope vsak dan poročila, kakošno je tam vreme, in na podlagi teh vremskih poročil prerokuje vsak dan za prihodnji dan vreme, to prerokovanje pa pošilja potem po telegrafični poti avstrijskim kmetovalcem, ki se naročijo na ta prerokovanja.

V poročilu za lansko leto, ki ga je c. k. ministerstvo kmetijstva vsem družbam kmetijskim poslalo, se bere, da je vreme v 100 prerokovanjih 90krat natanko takošno bilo, kakor je prerokovano bilo, — 80krat se pa vreme ni vjemalo po vse s prerokovanjem, — 2krat pa prav nič.

Letos — piše c. k. ministerstvo v svojem dopisu — se zopet prejema naročnina na ta vremenska prerokovanja do konca oktobra, in je ministerstvo letošnje dopošiljanje vremenskih telegramov tako vredilo, da jih naročniki poprej bodo dobivali, kakor lani. Vse drugo pa ostane kakor je lani bilo, s sledečimi novimi določili, da se a) naročnina za 50 odstotkov (polovico) zniža, b) da ti telegrami v oni vrsti stojijo, kakor drugi vladni telegrami, c) da ista razdelitev klimatičnih okrajev ostane

kakor lani in da je d) družbam, uradom in posamesnim osebam na prosto voljo dano, da se naravnost pri centralni napravi v Döblingu naročijo in od nje naravnost telegrame dobivajo, ali pa pri bližnji podružnici te vremenske naprave, kjer se vremenskim razmeram različnih krajev dunajsko prerokovanje prireduje.

Kar se tiče stroškov, je zdaj pri telegrafih vpeljana drugačna tarifa, to je, tarifa po besedah in sicer z ozirom na 20 besed z všteto adresno. Zato je tudi letos tarifa za vremenske telegrame nekako drugačna in znaša:

1) za tiste, ki se pri centralni napravi naravnost naročijo 30krat ali 31krat po 32 krajc. za dan skupaj 9 gold. 60 kr. ali pa 9 gold. 92 kr. za mesec;

2) za tiste pa, ki telegrame dobivajo od okrajne podružnice priredjene, plačajo vrh 9 gold. 60 kr. ali 9 gold. 92 kr. še skupaj 7 gold. več. Kar se tiče časa naročnine, določuje ministerstvo, da se za manj kakor za en mesec ne sprejema naročnina, katera se mora zmirom s prvim dnevom meseca pričeti. Če bi kak naročnik prišel z naročnino še le 15. dan meseca, mora vsaj za en mesec in pol naročnino naprej odrajtati.

Narodne stvari.

Občni zbor „Glasbene Matice“

v Ljubljani 17. maja.

Prvosednik gosp. Fr. Ravnikar pozdravlja navzoče družabnike z nagovorom, v katerem povdarja važnost „Glasbene Matice“ in izreka upanje, da bode društvo našlo tudi za naprej podpornikov, ter da se bo zanimanje za glasbo s časom še bolje vnelo v naši domovini.

Tajnik gosp. Vojteh Valenta poroča o delovanji za čas od 11. aprila 1877. leta do 10. maja 1879. leta sledeče:

„Slavni zbor! Kedar razsaja vojni hrup, počivajo muze, ker grom topov in krik na bojnem polju krvavečih domačinov zaduši začasno delovanje umetnije in vede. Tudi pri nas smo čutili to v pretekli dobi in deloma iz tega vzroka tudi nismo imeli lansko leto rednega občnega zbora. Poročati imam torej o delovanji našega društva za dve leti. Čeravno so v sosednih južnih pokrajinah puške pokale in sablje rožljale, smo vendar le skrbeli zato, da naše društvo ni zaspalo, in priredili ter razposlali smo našim udom sledeča dela:

„Milotinke“, pesmi za samospev in glasovir uglasbil dr. Benj. Ipavec;

„Moje sanje“, romanca za gosli sè spremljevanjem glasovira uglasbil Franjo Krežma;

„Glasbena Matica“ V. zvezek, moški zbori in četerospevi;

„Glasbena Matica“ VI. zvezek „zvončki ubrani“, pesmi za sopran, alt, tenor in bas, uglasbil dr. Benj. Ipavic.

Strokovnjaki nas silijo, da bi izdaval le strogo umetalne skladbe, diletanti pa kličejo po lahkijh kompozicijah; prvi imajo prav, da bi naše društvo skrbelo za odlična koncertantna dela, — drugi pa, in ti so večina, nimajo dovolj izurjenosti in dobivajo raji prav priproste sluhu dopadajoče skladbe. Vsled tega je težavno, pravo zadeti; skrbeli smo tedaj, kar je bilo mogoče, srednjo pot ukreniti. Našim naslednikom moramo pot pripravljati, po kateri bodo mogli sigurno stopati dalje, ter vedno bolj povekšavati vrednost od društva izdanih muzikalij. Nas pa naj ne plaši nobeno černo preziranje od nekaterih strani, temveč bodimo vstrajni in delajmo po svoji dobri volji in vestno. Da naše delovanje ni brez vse vrednosti, kaže nam uže to, da je